

Usnesení Nejvyššího soudu ČSFR ze dne 01.11.1990, sp. zn. Tov 8/90, ECLI:CZ:NS:1990:Tov.8.1990.1

Číslo: 41/1991

Právní věta: V případě celkom bezvysledného návrhu na obnovu konania odsúdený ani iný navrhovateľ nie je oprávnený podľa § 151 odst. 4 Tr. por. na podanie sťažnosti proti rozhodnutiu podľa § 151 odst. 3 Tr. por., i keď odsúdenému bol v konaní o tomto návrhu obhajca ustanovený. Podľa § 153 odst. 1 Tr. por. je totiž takýto navrhovateľ povinný nahradiť štátu iba trovy konania o návrhu na obnovu, ktoré stanovil paušálnou sumou minister spravodlivosti, nie však odmenu a hotové výdavky uhradené štátom ustanovenému obhajcovi. Predseda senátu podľa § 155 odst. 1 Tr. por. rozhoduje iba o povinnosti na náhradu odmeny a hotových výdavkov uhradených štátom ustanovenému obhajcovi a nie o ich výške, pretože tá je daná uznesením podľa § 151 odst. 3 Tr. por.

Soud: Nejvyšší soud ČSFR

Datum rozhodnutí: 01.11.1990

Spisová značka: Tov 8/90

Číslo rozhodnutí: 41

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Obhájce, Odměna obhájce, Ustanovení obhájce

Předpisy: 141/1961 Sb. § 151 odst. 3

§ 153 odst. 1

§ 155 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbirkový text rozhodnutí:

Č. 41

V prípade celkom bezvysledného návrhu na obnovu konania odsúdený ani iný navrhovateľ nie je oprávnený podľa § 151 odst. 4 Tr. por. na podanie sťažnosti proti rozhodnutiu podľa § 151 odst. 3 Tr. por., i keď odsúdenému bol v konaní o tomto návrhu obhajca ustanovený. Podľa § 153 odst. 1 Tr. por. je totiž takýto navrhovateľ povinný nahradiť štátu iba trovy konania o návrhu na obnovu, ktoré stanovil paušálnou sumou minister spravodlivosti, nie však odmenu a hotové výdavky uhradené štátom ustanovenému obhajcovi.

Predseda senátu podľa § 155 odst. 1 Tr. por. rozhoduje iba o povinnosti na náhradu odmeny a hotových výdavkov uhradených štátom ustanovenému obhajcovi a nie o ich výške, pretože tá je daná uznesením podľa § 151 odst. 3 Tr. por.

(Uznesenie vojenského senátu Najvyššieho súdu ČSFR z 1. 11. 1990 sp. zn. [Tov 8/90](#))

Najvyšší súd ČSFR svojím uznesením zamietol sťažnosť odsúdeného proti rozhodnutiu vyššieho vojenského súdu, ktorým bola obhajcovi ustanovenému v konaní o návrhu na obnovu priznaná odmena a náhrada hotových výdavkov, pretože dospel k záveru, že sťažnosť bola podaná osobou neoprávnenou.

Z odôvodnenia:

Návrhom na obnovu konania sa odsúdený K. Š. domáhal zmeny rozsudku vyššieho vojenského súdu, ktorým bol v spojení s uznesením Najvyššieho súdu ČSSR uznaný za vinného z dvojnásobného trestného činu vraždy podľa § 219 Tr. zák. a z trestného činu vydierania podľa § 235 odst. 1, 2 písm. a) Tr. zák., za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody na 25 rokov; pre výkon trestu bol zaradený do tretej nápravno-výchovnej skupiny. Tento návrh na obnovu konania, ktorý smeroval iba proti výroku o trestnom čine vydierania podľa § 235 odst. 1, 2 písm. a) Tr. zák., bol vyšším vojenským súdom zamietnutý, pretože dôvody na obnovu konania neboli zistené.

V konaní o návrhu na obnovu bol odsúdenému K. Š. podľa § 38 odst. 1 a § 39 Tr. por. ustanovený obhajca JUDr. A. J., ktorý po právoplatnosti uznesenia o zamietnutí návrhu na obnovu konania uplatnil podľa § 151 odst. 2 Tr. por. nárok na odmenu a náhradu hotových výdavkov podľa advokátskej tarify.

Vyšší vojenský súd svojím uznesením rozhodol tak, že podľa § 151 odst. 2, 3 Tr. por. sa priznáva obhajcovi odmena v celkovej výške 2460,- Kčs.

Proti tomuto rozhodnutiu podal v zákonnej lehote sťažnosť odsúdený, pretože nesúhlasil s výškou priznanej odmeny, ktorá podľa jeho názoru nezodpovedá rozsahu poskytnutej právnej pomoci.

Najvyšší súd ČSFR sa predovšetkým musel zaoberať otázkou, či je odsúdený osobou oprávnenou podať sťažnosť v zmysle § 151 odst. 4 Tr. por. proti uzneseniu súdu, ktorým bolo podľa § 151 odst. 3 Tr. por. rozhodnuté o priznaní odmeny a náhrady hotových výdavkov ustanovenému obhajcovi. Pretože zákon v tomto smere výslovne neuvádza, kto je oprávnený na podanie sťažnosti, treba vychádzať zo všeobecného ustanovenia § 142 odst. 1 Tr. por., ktoré uvádza, že tak môže urobiť osoba, ktorej sa určité rozhodnutie bezprostredne dotýka.

Z ustanovenia § 151 odst. 2 Tr. por. vyplýva, že ide o právny vzťah medzi štátom a ustanoveným obhajcom, preto sa uznesenie podľa § 151 odst. 3 Tr. por. bezprostredne dotýka predovšetkým ustanoveného obhajcu, ktorému je priznávaná odmena a náhrada hotových výdavkov. To však neznamená, že by sa uvedené rozhodnutie súdu bezprostredne netýkalo i toho odsúdeného, ktorý bude povinný nahradiť trovy trestného konania. Tento záver možno vyvodiť predovšetkým zo znenia § 152 odst. 1 písm. b) a § 155 odst. 1 Tr. por. Ak bol obžalovaný právoplatne uznaný za vinného, je povinný nahradiť štátu odmenu a hotové výdavky uhradené ustanovenému obhajcovi. O tejto povinnosti rozhodne po právoplatnosti rozsudku predseda senátu súdu prvého stupňa.

Z uvedeného je zrejmá priama súvislosť výšky odmeny a náhrady hotových výdavkov, aká bola priznaná obhajcovi, a výšky, v akej je tieto položky povinný hradiť štátu odsúdený. Ten je totiž podľa rozhodnutia súdu povinný nahradiť štátu práve tú sumu peňazí, ktorá bola vyplatená obhajcovi ako odmena a náhrada hotových výdavkov podľa advokátskej tarify (§ 151 odst. 2 Tr. por., Vyhláška MS ČR č. 270/1990 Zb. a Vyhláška MS SR č. 240/1990 Zb.) a advokátovi štát vyplatí túto sumu práve vo výške určenej rozhodnutím vydaným podľa § 151 odst. 3 Tr. por. Napokon podľa § 155 odst. 1 Tr. por. rozhoduje predseda senátu už len o povinnosti na náhradu odmeny a hotových výdavkov uhradených ustanovenému obhajcovi štátom a nerozhoduje o ich výške, pretože tá je daná

uznesením podľa § 151 odst. 3 Tr. por. a jej následným uhradením štátom. Podobná situácia je pri rozhodovaní o povinnosti k náhrade trov spojených s výkonom väzby, kde sa tiež neurčuje ich konkrétna výška, ale len povinnosť odsúdeného nahradiť tieto trovy. Naopak, v prípade náhrady trov poškodeného je súd povinný v rozhodnutí priamo určiť i ich výšku, ako to vyplýva z úvodnej časti ustanovenia § 155 odst. 1 Tr. por.

Pokiaľ by odsúdený nemal možnosť podať sťažnosť podľa § 151 odst. 4 Tr. por., nemohol by už sťažnosťou iba proti rozhodnutiu, ktorým mu bola stanovená povinnosť podľa § 155 odst. 1 Tr. por. k náhrade odmeny a hotových výdavkov uhradených ustanovenému obhajcovi štátom, úspešne ovplyvniť výšku tejto úhrady priznanej a vyplatenej obhajcovi (z povahy veci vyplýva, že k úhrade môže dôjsť až po právoplatnosti uznesenia podľa § 151 odst. 3 Tr. por.) a nemal by možnosť reálnej obrany proti nesprávnej výške peňažnej sumy vyplatenej obhajcovi, ktorú bude povinný zaplatiť štátu. Pritom základom pre rozhodnutie vydané podľa § 151 odst. 3 Tr. por. je to, že existoval právny vzťah medzi odsúdeným a obhajcom, ktorý mu bol ustanovený. Práve odsúdený teda môže najlepšie prispieť k objektivizácii výšky odmeny obhajcu a jeho hotových výdavkov. Tá je totiž priamo odvodená od úkonov obhajcu vo vzťahu k odsúdenému a v jeho prospech, preto i z toho hľadiska je pre správnosť rozhodnutia vydaného podľa § 151 odst. 3 Tr. por. dôležité, aby mal odsúdený možnosť sťažnosťou ovplyvniť prípadné nesprávnosti vo výške náhrady odmeny a hotových výdavkov obhajcu, ktoré by sa ho v konečnom dôsledku bezprostredne dotýkali pri náhrade trov trestného konania. V tom je rozdiel napr. i od rozhodovania o znalcovskom podľa § 111 odst. 2 Tr. por., kde proti uzneseniu obvinený právo sťažnosti nemá, pretože výška znalcovského nemá vplyv na výšku trov trestného konania, ktoré bude musieť nahradiť. Vplyv na výšku trov trestného konania má v tomto prípade iba rozhodnutia o pribratí znalca podľa § 105 odst. 1 Tr. por., proti ktorému však môže obvinený podať sťažnosť (§ 105 odst. 3 Tr. por.).

Na vyššie uvedené závery nemá vplyv ani tá okolnosť, že vo výnimočných prípadoch má obvinený nárok na bezplatnú obhajobu (§ 33 odst. 2 Tr. por.). V týchto prípadoch totiž v čase priznávania odmeny a náhrady hotových výdavkov obhajcovi ešte nie je rozhodnuté, či obvinený bude mať nárok na obhajobu bezplatnú alebo nie.

Podat' sťažnosť podľa § 151 odst. 4 Tr. por. by nebol oprávnený ten obvinený, ktorý nebol uznaný za vinného a ktorý teda nemá povinnosť na náhradu trov trestného konania v zmysle § 152 Tr. por., pretože v tomto prípade sa ho výška odmeny a náhrady hotových výdavkov vyplatená štátom obhajcovi vôbec netýka.

V trestnej veci odsúdeného K. Š. je však rozhodujúce, že on je tou osobou, ktorá podala návrh na obnovu konania a že išlo o konanie o tomto návrhu. Pre náhradu trov konania o návrhu na povolenie obnovy má Trestný poriadok osobitné ustanovenie v § 153, ktoré v odst. 1 určuje, že ten, kto podal celkom bezvýsledne návrh na obnovu konania, je povinný štátu nahradiť trovy konania o tomto návrhu, a to paušálnou sumou, ktorú určí minister spravodlivosti vyhláškou: Toto ustanovenie na rozdiel od § 152 a § 155 odst. 1 Tr. por. nepočíta s ďalšími položkami, ktoré by bol povinný odsúdený alebo iný navrhovateľ hradí štátu, teda ani s tým, že by hradil odmenu a hotové výdavky uhradené štátom ustanovenému obhajcovi. Z ustanovení § 152 a § 155 odst. 1 Tr. por. jednoznačne vyplýva, že sa týkajú iba osoby, ktorá má postavenie obžalovaného, ktorý bol právoplatne uznaný za vinného, a že tieto ustanovenia upravujú náhradu trov len takého konania ktoré bolo ukončené právoplatným rozsudkom. Vo vzťahu k ním je ustanovenie § 153 Tr. por. osobitné, a preto odsúdený, ktorý podal celkom bezvýsledne návrh na obnovu konania, ako je to v danom prípade, nemá povinnosť na náhradu odmeny a hotových výdavkov vyplatených ustanovenému obhajcovi štátom.

Vzťah špeciality ustanovenia § 153 odst. 1 Tr. por. nemožno obmedzovať iba voči ustanoveniu § 152 odst. 1 písm. d) Tr. por., pretože z vyššie uvedených dôvodov by ostatné časti § 152 a § 155 odst. 1 Tr. por. bolo možné použiť v prípade navrhovateľa obnovy konania uvedeného v § 153 odst. 1 Tr. por.

len analogicky. Podľa všeobecne platných zásad sa však analógie používa len tam, kde zákon s určitým prípadom nepočíta. S úhradou trov konania o návrhu na obnovu trestného konanie však Trestný poriadok výslovne počíta a nepriamo určuje aj jej rozsah, ktorý je tým jednoznačne daný, a nie je dôvod rozširovať ho nad rámec ustanovenia § 153 odst. 1 Tr. por.

Na základe všetkých rozvedených skutočností dospel Najvyšší súd ČSFR k záveru, že v posudzovanom prípade sa odsúdeného K. Š. uznesenie podľa § 151 odst. 3 Tr. por. bezprostredne netýka, pretože nebude povinný hradiť odmenu a hotové výdavky nahradené štátom obhajcovi ustanovenému v konaní o návrhu na obnovu. Preto je odsúdený K. Š. osobou neoprávnenou na podanie sťažnosti proti napadnutému uzneseniu a Najvyšší súd ČSFR musel postupovať podľa § 148 odst. 1 písm. b) Tr. por., keď bez meritórneho preskúmavanie napadnutého uznesenia podanú sťažnosť zamietol.